

ності, норми, що розділяються, і цінності), можливість активності кожного і досягнення особистої самореалізації за допомогою колективної участі); активного громадянства (абсолютно нове поняття, яке передбачає новий перелік прав і обов'язків, заснованих на концепції працюючої людини як активного громадянина. Розширення прав і можливостей означає можливість громадян контролювати своє власне життя і користуватися усіма її можливостями, тобто збільшення діапазону можливого вибору людини. Це передусім реалізація індивідуального особового потенціалу (знань, навичок, досвіду тощо). Активному громадянину надається більше автономії і вибору, але натомість маєтись на увазі, що він стає більш гнучким, мобільним, відповідальним за самого себе).

Література

1. Офіційний сайт Державної служби зайнятості України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350796>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Савельєв Ю. Б. Перешкоди розвитку України і перспективи модернізації: Особливості цінностей чи «пастка бідності»? [Електронний ресурс] / Ю. Б. Савельєв // Український соціум. — 2016. — № 3 — С. 20—32. — Режим доступу: <http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/US-3-2016/20-32.pdf>
4. Сучасні проблеми ринку праці і зайнятості в контексті політики швидкого економічного зростання : матер. засідання круглого столу (17 трав. 2018 р., м. Київ) / за наук. ред. С.М. Кожем'якіної. — К. : ІПК ДСЗУ, 2018. — 54 с.

*Анастасія СЕЗОНЕНКО**

SWOT-АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ СТВОРЕННЯ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ

В умовах реформування системи публічних фінансів актуальною є тенденція до децентралізації у державному управлінні, в результаті чого виконання певного ряду повноважень передається місцевим органам влади. Так, бюджетна децентралізація дозволяє збалансувати механізми надання суспільних послуг з потребами та уподобаннями жителів місцевих громад.

Головним стратегічним завданням покращення системи державного управління та територіальної організації влади, яка на сьогоднішній день здійснюється, є формування ефективного місцевого самоврядування, створення комфортних умов для проживання громадян, надання їм високоякісних і доступних публічних послуг. Досягнення зазначених цілей неможливе без належного рівня економічного розвитку відповідних територій, їх фінансового забезпечення і достатніх джерел для наповнення місцевих бюджетів.

Основними повноваженнями в галузі програмування і планування в бюджетно-фінансовій сфері:

- затвердження програм соціально-економічного й культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм інших питань місцевого самоврядування;

* **СЕЗОНЕНКО Анастасія Вікторівна** — магістрант, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна, asya.sezon@ukr.net (Науковий керівник — к.е.н., доцент Федірко Н.В.).

- затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання відповідного бюджету;
- встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України;
- утворення цільових фондів, затвердження положень про ці фонди [1].

Фінансовий аспект є одним із найсуттєвіших, від якого, у великій мірі, залежить успішність функціонування об'єднаних територіальних громад. Наявність економічно активних суб'єктів підприємницької діяльності, достатня кількість кваліфікованих трудових ресурсів, розвинена промислова та соціальна інфраструктура — все це та багато іншого є основою для успішного розвитку громади.

Територіальна організація влади на засадах децентралізації почала реалізовуватися у 2015 році, опинившись серед найрезультативніших і найпомітніших із проголошених стратегічних реформ. Головна роль об'єднаних територіальних громад (ОТГ) у забезпеченні інтересів громадян у всіх сферах життєдіяльності на відповідній території. Станом на початок листопада 2018 року створено вже 865 об'єднаних територіальних громад (ОТГ). До складу цих ОТГ увійшли 3981 колишніх місцевих рад. Більше 8,4 млн людей проживають в ОТГ. Такі темпи міжмуніципальної консолідації міжнародні експерти називають дуже високими. Запровадили інститут старост в ОТГ, які представляють інтереси сільських мешканців у раді громади. У селах ОТГ працюють уже 787 старост, ще майже 1,7 тисяч осіб виконують обов'язки старост.

Фінансове забезпечення об'єднаних територіальних громад за 2018 рік демонструє, що результати виконання місцевих бюджетів за 10 місяців 2018 року підтверджують тенденції зростання надходжень до місцевих бюджетів. Протягом січня-жовтня 2018 року надходження до загального фонду всіх місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) склали 148,9 млрд грн. У порівнянні з аналогічним періодом 2017 року надходження зросли на 28,1 млрд грн або на +23 %. За словами експерта Яніни Казюк, координатора з фінансової децентралізації Центрального офісу реформ при Мінрегіоні (за підтримки Програми «U-LEAD з Європою»), показник приросту доходів по відношенню до минулого року по бюджетах 665 об'єднаних територіальних громад склав +65,5 % (+5,0 млрд грн).

У 2018 році на прямих міжбюджетних відносинах з державним бюджетом перебувають 665 ОТГ, з яких у 299 у 2017 році проведено перші вибори і в цьому році вони вперше отримують доходи, передбачені для бюджетів ОТГ. За січень-серпень поточного року надходження по 366 ОТГ, утворених у 2015-2016 роках, зросли на 22,2 % і склали 6,8 млрд грн. По 299 громадах, які лише в цьому році почали отримувати ПДФО, надходження склали 5,9 млрд грн, що у 2,8 разу (+3,8 млрд грн) більше від обсягу доходів, отриманих ними за 10 місяців 2017 року [2].

Такий стан виконання місцевих бюджетів дає можливість місцевим органам влади забезпечувати функціонування закладів бюджетної сфери та самостійно вирішувати питання розвитку громад.

Однак, існує низка невирішених проблем як стратегічного, так і оперативного характеру, що формують ризики для успішної подальшої реалізації реформи: децентралізації повноважень і передачі ресурсів органам місцевого самоврядування, високі корупційні ризики щодо використання бюджетних коштів, запровадження механізмів контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, як з боку державних органів, так і з боку громадськості [3].

Головним результатом реформи стало підвищення зацікавленості органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів, пошуку резервів їх наповнення, покращення ефективності адміністрування податків і зборів. Об'єднані територіальні громади демонструють високі і позитивні темпи приросту власних доходів. У частині структури бюджетних видатків увага акцентується на необхідності

формування найоптимальнішої позиції, створенні ефективного та мало чисельного управлінського апарату, здійсненні постійного аналізу та контролю витрачання бюджетних коштів.

На основі отриманих результатів створення об'єднаних територіальних громад в Україні можна виділити сильні та слабкі сторони, зовнішні можливості та загрози, що стоять або можуть постати у майбутньому перед територіальною громадою (табл. 1).

Таблиця 1

**SWOT-АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ СТВОРЕННЯ
ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ**

Сильні сторони	Слабкі сторони
• фінансова самостійність територіальних громад у забезпеченні своїх жителів суспільними благами; • створення передумов для успішного розвитку громадянського суспільства; • отримання мешканцями територіальних громад практичного досвіду участі у демократичних змінах; • адміністративні питання тепер можна вирішити у адміністративному центрі громади, оскільки вона тепер має повноваження міста обласного значення, відповідно і надаватиме весь перелік адміністративних послуг	• ускладнення процесу перерозподілу фінансових ресурсів через бюджет та управління бюджетним процесом у цілому; • складність узгодження локальних потреб територіальних громад із макроекономічними потребами країни; • виникнення регіональних фіскальних розбіжностей; • зниження централізованого бюджетного контролю над формуванням та ефективним розподілом бюджетних ресурсів; • обмеження централізованого вирівнювання дохідної та видаткової частини бюджетів територіальних громад
Можливості	Загрози
• підвищення прозорості та підзвітності; • мобілізація місцевих громадських ресурсів; • створення умов для кращого забезпечення потреб місцевого населення; • зростання відповідальності місцевих органів влади перед населенням; • формування ефективної системи вирівнювання з метою стимулювання розвитку територій; • врівноваження владних повноважень на різних рівнях управління	• складна структура управління — більші витрати на координацію; • зростання конкуренції; • ототожнення децентралізації з об'єднанням громад; • створення надто великих громад; • передавання громадам невласливих функцій; • втрата державного контролю

Показники виконання місцевих бюджетів вказують на загальний економічний і соціальний стан відповідної території та її потенціал до сталого розвитку. Наявність певних ресурсів у місцевих бюджетах є гарантією того, що територіальна громада має можливість надавати якісні та різноманітні послуги населенню, проводити соціальні та інфраструктурні проекти, підтримувати умови для розвитку підприємництва, залучення інвестиційного капіталу, розробляти програми місцевого розвитку та фінансувати інші заходи для покращення умов проживання жителів.

Література

1. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] — К., 2017. — 110 с.
2. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 жовтня 2018 року. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/318/10.10.2018.pdf>.
3. Павлюк А.П. Формування об'єднаних територіальних громад: стан, проблемні питання та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/terutor_gromad-86ead.pdf.

*Єлизавета СИВАК**

БЕНЧМАРКІНГ ВИКОРИСТАННЯ ІТ У ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ: ЗАВДАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Актуальність використання ІТ як інструменту реформування публічної служби обумовлена низкою заходів: пріоритетністю реформ децентралізації, зазначених у стратегії «Україна — 2020», результатом яких має стати прозорість і відкритість інформації, а також ефективність та гнучкість структури із застосуванням новітніх інформаційних технологій таких, як е-урядування. Використання ІТ також дає змогу підвищити якість і швидкість обробки і передачі інформації, потік якої постійно зростає.

Метою роботи є аналіз сучасної ситуації використання ІТ у діяльності публічної служби в умовах реформування державного управління.

Результати дослідження. Світовий досвід свідчить про підвищення ефективності діяльності органів публічної влади за рахунок впровадження ІТ. Статистичні дані свідчать про зростаючу роль у розвитку національної економіки галузей, пов'язаних з ІТ. Відсутність методики системного аналізу підвищення ефективності та результативності виконання покладених функцій і конкретних завдань на орган виконавчої влади унеможливорює з'ясування та обґрунтування якості та економічної доцільності реалізації політики інформатизації управлінської публічної діяльності; цільове використання коштів на реалізацію конкретних заходів. А головне — забезпечити зростання макроекономічних показників за рахунок впровадження ІТ у публічне адміністрування та управління.

Бенчмаркінг — дієвий спосіб для відображення та порівняння показників, які характеризують інформатизоване суспільство та електронне урядування України та інших країн.

Для того щоб мати уявлення про стан ІТ у публічній службі, оберемо ряд показників, за якими і буде проводитись порівняння. Ми пропонуємо розглянути, скільки коштів державного бюджету витрачається на НДІДКР (R&D), яку частину сектор ІКТ займає у ВВП, частку зайнятих у даній сфері, рівень довіри до влади (використання е-урядування та документообігу забезпечує прозорість, відкритість і доступність інформації, саме тому, це є важливою складовою довіри громадян до уряду), а також індекси розвитку електронного уряду (EGDI) та електронної участі.

Що стосується країн, то, на нашу думку, слід обирати ті, з яких Україна бере приклад, країни-лідери та близькі за історією та статусом. Тоді отримаємо такий перелік країн: Данія, Швеція, Норвегія, Австрія, Німеччина, Естонія, Польща, Угорщина, Сло-

* *СИВАК Єлизавета Іванівна* — магістрант, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна, liza-syvak@ukr.net (Науковий керівник — к.е.н., доцент Сабадош А.О.).